

**V krajini
maurske soli
pa sliv
STR. 3
VIII.
MEDNARODNI
LONČARSKI
TABOR V
ŠTEVANOVCIH
STR. 7**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 11. julija 2013 ☼ Leto XXIII, št. 28

Ljubljana: XIII. Vseslovensko srečanje

ODSLIKAVA SLOVENSTVA ALI PODOBA SLOVENCEV V SOSEDNIH DRŽAVAH IN PO SVETU

Komisija državnega zbora Republike Slovenije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je v slovenskem parlamentu pripravila XIII. Vseslovensko srečanje pod naslovom *Odslikave slovenstva*. Odlično obiskan dogodek je prvi nagovoril predsednik Državnega zbora Janko Veber, nato ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Tina Komel in predsednik komisije Danijel Krivec. Po prijetnem kulturnem programu glasbene šole z avstrijske Koroske so bile uvodne razprave vabljenih govorcev, nato so v razpravi spregovorili o aktualnih vprašanih Slovencev v sosednjih državah in po svetu in tudi o odnosu Slovenije do rojakov izven domovine. Ponovno so se zavzeli, da bi imeli Slovenci v zamejstvu in po svetu svojega poslanca v Državnem zboru. Porabske Slovence so na XIII. Vseslovenskem srečanju zastopali predsednik Državne slovenske samouprave Martin Ropoš, predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnök, znanstvena sodelavka Inštituta za narodnostna vprašanja dr. Katarina Munda Hirnök in slovenski generalni konzul v Monoštru Dušan Snoj. Predsednik DZ Janko Veber je povedal, da je v preteklosti zaradi različnih vzrokov slovensko etnično ozemlje zapustilo veliko rojakov. Ne glede na to, zakaj so Slovenci odšli na tuje in kje

Trinajstega Vseslovenskega srečanja Odslikave slovenstva, so se v imenu Slovencev na Madžarskem udeležili Jože Hirnök, predsednik Zveze Slovencev, dr. Katarina Munda Hirnök z Inštituta za narodnostna vprašanja, Martin Ropoš, predsednik Državne slovenske samouprave, Dušan Snoj, generalni konzul v Monoštru, pridružil pa se jim je – v sredini – dr. Boris Jesih, državni sekretar

živijo, so z domovino neločljivo povezani in nanjo navezani: »V Državnem zboru se zavedamo, da predstavljate Slovenke in Slovenci, čeprav onstran meja matične domovine, ne le enakovreden del enotnega slovenskega naroda, ampak tudi tisto vrednoto, ki lahko s svojimi izkušnjami in s svojim znanjem pomembno prispeva k vsestranskemu napredku naše države.« Predsednik DZ je izpostavil, da je za vsako narodno skupnost ključnega pomena ohranjanje in rast identitete, jezika in

kulture. Tudi zato si slovenska država kot matična domovina vseh Slovencev prižadeva, da bi bila zaščitnica, »da bi uspešno varovala temeljne narodne vrednote, kot so slovenska identiteta, slovenska kultura in slovenski jezik.« Janko Veber je še ocenil, da je letošnji naslov srečanja *Odslikave slovenstva* izbran zelo posrečeno: »Slovenke in Slovenci smo v primerjavi z drugimi narodi, kljub svoji maloštevilčnosti in stoletja dolgi vključenosti v okvire tujih državnih tvorb, preživeli,

pustili v svetu marsikateri pečat in se na mnogih področjih uveljavili.«

Naslova srečanja se je dotaknila tudi Tina Komel, ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu: »Dejstvo je namreč, da Slovenke in Slovenci, ki ste se danes zbrali v Državnem zboru sredi Slovenije, večino svojega časa, svojega življenja, vendarle živite in delujete v Italiji, Avstriji, Braziliji, Srbiji ali pač Avstraliji. Prav tam živite tudi svoje slovenstvo – kar koli že ta beseda pomeni: »slovenstvo« kot nego-

vanje slovenskega jezika, kot pesem, kot molitev, kot šport, gospodarsko sodelovanje, kulturno delovanje ali slikanje – vse to je »odslíkava« vašega osebnega slovenstva, nekaj, po čemer vas drugi ločijo od večinske skupnosti, nekaj, na čemer tudi sami gradite svojo osebno integriteto, samopodobo.« Ministrica je poudarila tudi nepretrgano skrb za povezovanje rojakov s Slovenijo in omenila odprtje razstave o Slovencih v Argentini v narodni in univerzitetni knjižnici pa tudi niz dogodkov, ki so se zvrstili na srečanju *Dobrodošli doma*: »Slovenska identiteta zunaj meja Slovenije bo naravnim zakonom asimilacije lahko kljubovala samo tako, da se bo skrb za njo prenašala na mlajše generacije. Seveda pa tudi mladi ne bodo razumeli, čemu bi morali kljubovati udobni asimilaciji, če ne bodo vedeli za preteklost, za temelje svoje manjšinske ali izseljenske narodne skupnosti.« Predsednik državnozbornske komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu Daniel Krivec je poudaril pomen gospodarskega sodelovanja z državami, v katerih živijo Slovenci, in izpostavil, da sta »vztrajnost in optimizem nujni vrednoti med Slovenci po svetu.«

ERNEST RUŽIČ

Petanjci: Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija

TEMELJITA PRENOVA VRTA SPOMINOV IN TOVARIŠTVA

Pred poletnimi počitnicami so se v Ustanovi dr. Šiftarjevi fundaciji zbrali člani programskega sveta, uprave in ustanovitelj ter ocenili delo v prvi polovici leta in se pogovarjali o načrtih do konca leta in tudi v letu 2014. Pogovore sta vodila predsednik uprave Ernest Ebenšpanger in predsednica programskega sveta dr. Slavica Tovšak. Revitalizacija ali prenova Vrta spominov in tovarištva, za katero so se priprave začele leta 2010, sodi med najpomembnejše projekte Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije. Projekt, ki ga strokovno vodi dr. Tanja Simonič Korošec, je delno financiran iz Evropske unije, in nosi naslov *Dolgoročni načrt razvoja in vzdrževanja Vrta spominov in tovarištva na Petanjskih*. Uvodoma je opisan nastanek in razvoj vrta, ki ga je ustanovil prof. dr. Vanek Šiftar, v drugem, obsežnejšem poglavju pa so predstavljene dolgoročne usmeritve

razvoja vrta: umeščenost in povezovanje z okoljem, program dejavnosti v vrtu, celostna podoba in promocija vrta, finančni okviri vzdrževanja in razvo-

Marjan Šiftar, podpredsednik Uprave dr. Šiftarjeve fundacije, dr. Slavica Tovšak, predsednica Programskega sveta in Ernest Ebenšpanger

ja, vizija prostorskega razvoja z zaključki in predlogi. Našteti zgolj nekaj poglavij ne razkriva celovitega pomena vrta, ki presega lokalne meje in se umešča v širši slovenski prostor, in tudi v sosednje države; vsebina temelji tudi na dejavnostih, ki niso, rečeno najpreproste-

je, v drevesih in drevninah v prostoru, marveč tudi na znanstvenih, kulturnih, izobraževalnih, publicističnih, založniških, turističnih, po-

vezovalnih aktivnostih Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije kot celote.

Na skupni seji programskega sveta in uprave so ocenili uresničevanje dogovorjenih nalog v prvi polovici leta in izpostavili najpomembnejše dogodke, med katere spadajo

tradicionalna majska prireditel *Jambori spominov in dobrega sosedstva*, letos s slovensko in avstrijsko Koroško, povezana z razstavo Pregon koroških Slovencev 1942, Vanekevi večeri, posvečeni predvsem ekologiji, predstavitev (v Murski Soboti, Potrni, Celovcu, Ljubljani ...) knjige dr. Andreje Haberl Zemljčič *Pusti ti jezik v vasi* – ohranjanje in opuščanje slovenskega jezika v Radgonskem kotu, predstavitev knjige dr. Marka Jesenška *Poglavja iz zgodovine prekmurskega knjižnega jezika*, v kateri je tudi obširno opisano jezikovno delo dr. Avgusta Pavla, obisk številčne delegacije v Porabju, kjer so se člani uprave in programskega sveta na pogovoru na slovenskem generalnem konzulatu in v Slovenskem domu temeljito seznanili z aktualnim položajem slovenske manjšine; tudi po zaslugi dr. Šiftarjeve fundacije je TV Slovenija predvajala filmski portret akademika dr. Antona

Vratuše, ki ga je pod naslovom *Po veliki cesti* pripravil Stane Grah. Končan je tudi literarni natečaj »Posadila je dve vrbi žalujki/mati ob vhodu v domači vrt«, kjer je zbranih 22 prispevkov iz osnovnih in 9 prispevkov iz srednjih šol, tudi z monošolske gimnazije. Predstavitev rezultatov natečaja je predvidena na posebni prireditvi letošnje jesen.

Začele so se tudi priprave na simpozij *Protestantizem II*, 2014, in sicer 15 let po prvem simpoziju na to temo, ki terja nova raziskovanja in proučevanja. Predviden je dvo-dnevni mednarodni simpozij v Radencih, povezan tudi s strokovno ekskurzijo in natisom zbornika referatov. Več programskih usmeritev je za simpozij prispeval akademik dr. Anton Vratuša, priprave pa vodi mag. Franc Kuzmič, ki mu je že doslej uspelo pritegniti več znanih referentov.

Ernest Ružič

Potrna: živahen junij

GLASBENO SREČANJE IN LJUBITELJSKO SLIKARSTVO

Na tradicionalnem junijskem glasbenem srečanju v Pavlovi hiši v Potrni/Laafeldu pri av-

veskozi vodi Bruno Petrichek, profesor glasbe z Dunaja. Zbor se je v manj kot desetletju številčno

nekaj članov pa ima zbor tudi iz Slovenije. Pojejo slovenske in nemške pesmi, ki so jih izdali na nekaj zgoščenkah. Na junijskem glasbenem srečanju so navdušili obiskovalce s pesmimi v obeh jezikih. Z dolgoletno tradicijo se ponaša pevska skupina iz Cmureka, ki jo sestavljajo pevci, ki so tudi člani zbora Pavlove hiše, zato jih je vodil zborovodja Bruno Petrichek.

Posebna popestritev letošnjega koncerta so bili *Rožanski muzikanti* iz Bilčovsa na Koroškem, ki so navdušili z narodno-zabavnimi in tudi ljudskimi pesmimi. Pevsko-glasbeno skupino, ustanovljeno pred petimi leti, vodi Jožko Kovačič.

Večina obiskovalcev glasbenega srečanja si je ogledala tudi likovno razstavo *Tekst v podobi*, ki jo je v Potrni pripravil Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, kustos razstave pa je Janez Zalaznik. Tekst v podobi je tematska razstava, ki jo je za sezono 2011/2012 razpisal

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti. Prvo izbiro prijavljenih del so opravili selektorji desetih

Elisabeth Arlt izbrala dela petnajstih avtorjev. Javni sklad RS za kulturne dejavnosti je ob raz-

Pevska skupina iz Cmureka z zborovodjem Brunom Petrichekom

strijski Radgoni so se tokrat domačemu zboru pridružili *Rožanski muzikanti* z Bilčovsa na Koroškem in pevska skupina iz Cmureka. Mešani pevski zbor Pavlove hiše je edina ljubiteljska kulturna skupina, ustanovljena leta 2004. Zbor

okrepil in glasbeno napredoval, o čemer govorijo številni nastopi doma, v Sloveniji in tudi v Sombotelu na Madžarskem, pri tamkajšnjih *Spominčicah*. Pevke in pevci so pretežno iz Radgonskega kota, ki govorijo slovensko narečje in nemški jezik ali samo nemško,

Razstava *Tekst v podobi* je Pavlovi hiši posredoval Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, predstavilo pa se je petnajst avtorjev

regijskih razstav, izbor 58 del je bil prvič predstavljen oktobra 2012 v Koroški galeriji Likovnih umetnosti v Slovenj Gradcu, letos spomladi pa v Novem mestu. Ker je razstavni prostor v Pavlovi hiši premajhen za vse avtorje, je umetnostna zgodovinarka

stavi izdal tudi več spremljajočih publikacij, in sicer publikacijo Janeza Zalaznika *Tekst in podoba* - zgoščena zgodovina nekega razmerja, katalog z deli vseh sodelujočih avtorjev in katalog z deli avtorjev, ki so se predstavili v Pavlovi hiši.

E. Ružič

V krajini maurske soli pa sliv

»Sveta Marija, Mati Boža, moli za nas grejšnike« - se je čulo 22. junija že zrankoma rano na tistem busi, s šterim smo se sombotelski Slovenci pelali na letošnjo prauško. Ta paut je bila že dvanajsta po redej, v vsej tej lejtaj smo Sombotelčarge gorpoiskali kakšo cerkev svetoga Martina v Sloveniji, cūj si pa eške poglednili kulturne pa na-

Med maurskimi paulami najdemo rame solinarov

turne lepote matičnoga rosaga. Cerkev svetoga Martina, šteri se je v našem varaši naraudo.

Paut je pelala z ednoga konca slovenske zemlé na spoj družgoga: s Porabja na Obalo, na slovensko maurdje. Bus je biu moderen, na njem je nej vrauče bilau, Sombotelčarge pa smo tau srečo tō meli, ka smo v pravom cajti zvōdali za probleme na avtocesti pa je vōokrauzili po staroj poštiji. Med tem krauzenjom smo leko vidli Ljubljansko barje, tau je takša krajina, štera je bliži glavnoga varaša pa má méko, müzgasto zemlau. Pelali smo se prejk vesnice Bistra tō, gde smo par lejt prva gorpoiskali Tehnični muzej Slovenije.

Bila je sobota, dopaudneva se je dosta autonov pelalo prauti maurdji. Kauli deset kilometerov pred Koprom smo oprvin na pamet vzeli veuko posolano vodau. Od Kopra smo se en cajt pelali spoj pri maurdji, te pa po lejpoj primorskoj krajini do vesnice Sečovlje, gde so veuka paula, na šteraj so inda svejta morsko sau vōdobivali. V takzvané »soline« se pride tak, ka trbej na grajnci vō s Slovenije titi, pa eške prva kak pridemo na Hrvaško, se pelati po ednoj

makadamskoj poštiji. Gda smo prišli na recepcijo Muzeja solinarstva, je naš šofer - če rejsan je vsikdar spoj batriven - nej biu gvūšen, če leko po vauskoj poštiji pride s svojim veukim busom do zidine muzeja. Mi smo pa pravili »hajde«, pa smo se napautili pejški. Bila je edna vōra zadvečerka, sunce je na svojom najvišišom punkti

bilau, mi smo pa stapali (eške dobro, ka je skoro vsikši klabūk emo). Krajina je bila spoj lejpa: veuka paula s plitkov morskov vodauv pa dosta-dosta morski ftičov. Od leta 1989 je grato té falat zemle krajinski park, zavolo rejtki rastlin pa stvarin, ka tam živejo. Pri muzeji nas sta že čakala

makadamskoj poštiji. Gda smo prišli na recepcijo Muzeja solinarstva, je naš šofer - če rejsan je vsikdar spoj batriven - nej biu gvūšen, če leko po vauskoj poštiji pride s svojim veukim busom do zidine muzeja. Mi smo pa pravili »hajde«, pa smo se napautili pejški. Bila je edna vōra zadvečerka, sunce je na svojom najvišišom punkti

Sombotelci Slovenci na stenaj ljubljanskega grada

vodička pa voditel Pomorskega muzeja Piran *Franco Juri*. Te slejden je v Sloveniji poznani kak karikaturist pa politik, sombotelske Slovence je lepau pozdravo. Vodička pa nas je pelala v malo ladnejši ram, gde nam je pripovedjala o deli pa žitki solinarov v krajini.

O solinaj v Sečovljaj - štere majo gnes 650 hektarov - so oprvin pisali kauli leta 800. Več kak gezero lejt so flajnsni delavci vōdobivali sau z maurdja, gnes tau delajo na dosta menjši paulaj, depa eške itak redijo »Piransko sau«. Ta je prej bole zdrava, pa se leko za drage peneze küpi po bautaj.

Inda svejta so delavci vse z rokami delali. Mala paula so napunili s plitkov morskov vodauv, pa čakali, ka voda vōdē, vōslapí. Te so tau bole gausto vodau prejk na družgo paule spistili pa tak tadale, tačas, ka je na konci samo sau ostala. Tau so vküperzgrablali pa zbrali. Ka aj bi delavcom pa držinam nej trbelo vsikši den v Piran titi pa nazaj, so si zozidali male rame na paulaj, gde so na dva štauka živeli. Geli so zvekšoga ribe, s čanaklinami so se pelali med paulami na takzvani »kanalaj«.

K sreči je naš šofer sledik bole batriven grato, pa je prišo po nas do muzeja po vauskoj poštiji. Tak smo se rejšili duge pa vrauče poti. Za eno vōro smo že bili na Debelom rtiči (spoj pri taljanskoj grajnci), tau je edno letovišče, tabor, kama leko be-težni mlajši pridejo na počitnice, depa Rdeči križ sobe vōda za turiste ranč tak. Dosta lüstva pa odi od zvūna tō, ka bi se tam

Sombotelci Slovenci na stenaj ljubljanskega grada

kaupali. Mi Sombotelčarge smo se ranč tak namaučili v ladnoj morskoj vodej, štera pa je na žalost malo zamazana bila. Gostje hotela se leko kaupajo v ednom menjšom bazeni tō, v šterom je ranč tak - čista - morska voda. Na našom busi je bilau en par mlajšov tō, šteri so komaj ča-

kali, ka svoje tejlo namaučijo v slano vodau.

Drūgi den zrankoma smo se napautili v cerkev svetoga Martina v Slivje v Brkinaj. Te slejdnji so bregauvge na pauti med Trstom pa Rijeko (Reko), cerkev vesi - štera je dobila ime po »slivaj« - pa je skoro najbližanja Martinova pri maurdji. Erična je pa zatok tō, ka je freske v njej namalo veuki slovenski molar *Tone Kralj*, pa je eške reliefe

Župnik Vid Premrl kaže freske od Martina

pa kipe naredo. Veuko delo je napravo srejdí družge bojne, pa je biu spoj batriven, ka v svetišči na ednom njegovom kejpí vidimo kecastoga diktatora Mussolinija v rimskom gvanti. Na križnoj pauti pa je edna glava, štero spoj brž gorpoznamo: Kristušov križ vleče Adolf Hitler. Za oltarom je na največ kejpaj sveti Martin: vidimo ga kak pūšpeka; kak dá kaudiši svoj kaput; kak senja o Kristuši; pa s svojimi simbolami, pūšpekovo palico pa gausjov.

Prauškaré so spoj lepau gorprijali domanji dūhovnik *Vid Premrl*. Pri svetoj meši - na šteroj so spejvale domanje ženske - je gučo od toga, kak sveti Martin povezuje Slovence z ednoga pa družgoga konca slovenske zemlé. Na konci meše so vsi domanji vküper s sombotelskimi prauškarami zaspejvali Marijino pesem »Je angel gospaudov...« Svejščo, štero so Sombotelčarge prinesli, do domanji vužgali na vsikši Martinov den, s pūšlom s papéra pa do kinčali oltar.

Gda se je dež začno krepko lejtati, so popotnicke že pod strejov bili pa koštavali vse tiste

dobraute, štere so ženske z vesi nalekle. Vesnica Slivje má samo stau lūdi, depa domanji majo fejt skrb na njau.

Slejdnja postaja po našoj pauti je bila Ljubljana. Odpelali smo se prejk tunela (alagút) pod grad, gor na brejg pa smo se pripelali z vzpenjačo, z malim mašinom, šteroga železne vauže vlečejo. Vrkaj smo si poglednili razstavo Slovenska zgodovina, štera na kratko pa z zanimivimi pisanji

in predmeti nutpokaže, ka se je na etoj zemlej godilo v preminauči več kak dve gezero lejtaj. Na gradi so na nauvo odprli vauzo, gde vidimo spominsko tablo ministrskega predsednika *Lajosa Batthyányja* tō, šteri je tam tri meje se rob biu. Venak najlepši pa je razgled s tōrma grada, gde leko vidimo cejlo Ljubljano pa eške več, vse bregauve kauli njé.

Gda smo čakali, ka nas mali mašin nazaj doj odpela, se je pá vlejalo. Brž smo skočili na bus, šteri je sledik gvūšno cejli čas pod oblakom pelo. Vedrina nas je čakala eške samo na Vogrskom. Sveti Martin - kak smo ga prosili - nas je zdrave pa cejle nazaj v Somboteu pripelo. Naša letošnja prauška je bila spoj lejpa, samo malo kratka - smo si brodili -, pa v pondejlek zrankoma šli z nauvim močmi na delo.

(Program smo izvedli s finančno podporo Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, za katero se iskreno zahvaljujemo.)

-dm-

OD SLOVENIJE...

Višji DDV

S prvim dnem meseca julija se je v Sloveniji povišal davek na dodano vrednost (DDV). Nova splošna stopnja DDV-ja je 22 odstotkov, znižana, s katero so med drugim obdavčeni hrana in zdravila, pa 9,5 odstotka. Zaradi dviga DDV-ja so občutno dražja goriva, višji bodo zneski na položnicah za odvoz smeti, vodo, elektriko in telefonijo. Hrano in pijačo so podražili tudi nekateri gostinci in trgovci. Vlada se je za dvig DDV-ja odločila, potem ko je predlog o uvedbi kriznega davka, s katerim bi bili obdavčeni vsi prihodki, naletel na ostro nasprotovanje. V Zvezi potrošnikov Slovenije pravijo, da se bo zaradi zviševanja davka zmanjšalo povpraševanje. Tudi v Trgovinski zbornici Slovenije menijo, da zvišanje DDV-ja ni primeren ukrep. Sprašujejo, ali ne bo škoda, ki jo bosta utrpela trgovina in tudi celotno slovensko gospodarstvo zaradi pričakovane manjše potrošnje, veliko večja, kot pa bodo učinki, ki si jih vlada obeta od zvišanja DDV-ja, za državni proračun. Da utegne ta ukrep negativno vplivati na potrošnjo, priznava tudi vlada, ki si od višjega DDV-ja letno obeta okoli 250 milijonov evrov več proračunskih prihodkov.

Magistrsko delo premierke ni plagiat

Fakulteta za družbene vede (FDV) je zaustavila postopek za odvzem magistrskega naslova Alenki Bratušek. Dejstvo je, da je Bratuškova napačno citirala vire, a to ne pomeni, da je šlo za plagiat, je povedal Milan Brglez s FDV-ja. Po njegovih besedah sta bila sporna dva javna dokumenta, pri katerih je Bratuškova sodelovala. Neustrezno citiranje Bratuškove je po Brglezovem pojasnilu delno opravičljivo s pravili, ki so tedaj obstajala, saj so bila precej nedorečena. Sicer pa naj bi bilo v magistrskem delu Bratuškove spornih okoli pet odstotkov naloge, ki pa niso bili bistvenega pomena za nalogo samo.

Slovenski piknik v Budimpešti

Slovensko društvo v Budimpešti je zdaj že tradicionalno sedmo leto organiziralo slovenski piknik ob dnevu državnosti v čast samostojnosti Slovenije. Zdaj pa smo šče meli slovo od veleposlanice Darje Bavdaž Kuret.

Piknik smo vsakšno leto držali v parki Bokay v XVIII. okrožji Budimpešte. To je takšno mesto, park za piknike, prireditve vanej.

Na pikniku smo se poslovili od slovenske veleposlanice Darje Bavdaž Kuret

Letos smo meli to prireditev 22. juniuša. Večkrat nas je že na piknikaj dež močo, a zdaj smo dobili vročino. Pod bejlimi šotori je to splo vrauče bilau, 35 fokov gvüšno.

Zdaj je tau nej navaden piknik bijo, zatau ka se je veleposlanica Darja Bavdaž Kuret poslovila od našoga društva, ka ji je mandat doizopodo. Kak štiri lejta brž taminejo. Zatau volo smo nika lej-poga steli pripraviti. Steli smo, aj lejpi program baude. Zato smo za nastop pozvali tamburaše KUD Beltinci, iz Rač pa KUD Taščico in so nastopili naši pevci tō.

Vsakši skupini, stere pridejo k nam na gostovanje, malo pokažemo lepote toga velikega mesta, tudi tem smo. Goste sta čakala na Trgu herojev (Hősök tere) Ágota Merkli Kállay pa Jože Karba. Bili so šče v baziliki sv. Štefana in na gradi.

Za piknik smo se že začnili pripravljati zuzrankoma. Že v petek smo v Lórincci vse notri pokúpili pa Feri Kranjec je vse pelo v Bokay vrt. Rano smo pripelali meso od mesara, ženske so vse pripravile. To so bile Eržika Škaper, Hedviga Czilinger, Eržika Kranjec, Magdika Kis, Irinka Kispál. Tak ka so kújarge že v desetoj vōri leko začnili kújati. Večletna naša kújara sta Miklós Dorozsmai pa Gusti Škaper, mela sta pa šče dva mla-

da pomagača. Kújali smo pörkölt pa gulaš. Hugo Čerpnjak pa je prineso domanjo palinko in je delo šlau splo dobro, gda smo malo guntnili. Tau je lejpa šega naših moških, ka na tau mislijo.

Kauli ene vōre so prišle slovenske skupine. Smo jim malo ponidili, cvirke, pečeni špek, pogače, vino, sok. Malo so se

tem je nastopila skupina Taščica. Štirge so bili, tak lepo so spejvali, ka nam je seglo do srca. Splo se nam je vidla pesem Bodi pozdravljena rojstna vasica, zanimiva je bila pesem Kje so tisti mladi fantje... Zadnji so bili Beltinčani. Tamburaški orkester pa moški kvartet sta bila nekaj enkratnega. Čudovito je bilo. Poslušali bi je do zranka. Naš pevski zbor se je od veleposlanice poslovio s pesmijo Slovenija, odkod lepote tvoje... Vsi smo bili ganjeni. Naš zbor

krat smo bili na veleposlaništvu. Hodili smo na njihove prireditve in naše smo tō meli tam. Hodili smo že na veleposlaništvo kak domau. Vsi veleposlaniki so dobri bili za nas, a najboljša je bila veleposlanica gospa Darja Bavdaž Kuret. Na našo vsakšno prireditev je prišla s svojimi sodelavci. Vüpamo se, da tak bode tadale.

Gospa veleposlanica se je tō poslovila od nas. Med drugim je prajla, ka nas je mela rada, z veseljem so prišli k nam in nas

V programi je spejvala skupina Slovenskoga društva v Budimpešti tō

je vodila Oršika Zadori Kovač, igro je pa Hugo Čerpnjak.

Ko se je program končo, sem kak predsednica v imeni Slovenskega društva v Budimpešti čestitala skupinam za lejpi nastop, se zahvalila za enkratni

ne bo pozabila. Gospa veleposlanica se mi je kak predsednici društva zavalila za dugoletno delo in je želela, naj društvo tak pridno dela dale kak do etigamau.

Med slovesom smo bili vsi malo ganjeni, no tau je že tako, če se človek slobaud vzeme od takega, ki je bijo za nas dober, poštuvo nas je, rad nas je meo. Po uradnom deli se je začnila zabava, okrepčili smo se. Moramo povedati, da so naši kújarge splo dobro skújali letos. Meli smo pogače, dosta domanjoga pokaaraja, ka so ga naše ženske spekle in prinesle z doma. Nazdravili smo z vinom iz Soltvadkerta in se veselili. Mislim, ka smo lepau svetili dan državnosti in se poslovili od gospe veleposlanice.

Žal nam je bilau, ka so se slovenske skupine brž vrnile domau. Mi smo zato do večera vōdržali. Šče gnauk se vsakšoma najlepše zavalim, tistim, steri so pomagali, steri so v tej vročini prišli in smo vküper lepo svetili in se veselili.

Irena Pavlič
predsednica društva

Nastopajoči pa gostje na »gasilski« sliki

tinci Boštjana Rousa. Goste in navzoče je pozdravila Ágota Merkli Kállay. Na programi so prvi bili naši pevci. Zapeli so več pesmi pa nauve so se tō navčili: Mi se mamoradi... pa Ko študent na rajžogre. Za te pesmi nam je note (prejk)napiso Dušan Mukič, najlepše se ma zavalimo. Po-

Kuharsko tekmovanje in koncert na Gornjem Seniku

Slovenska narodnostna samouprava na Gornjem Seniku je 22. junija priredila drugo kuharsko tekmovanje.

Organizatorji so pričakovali vse tiste, ki radi kuhajo, npr. civilna društva, prijateljske skupine, družine. Udeleženci

vse samo še skuhati.

Čas, ki je bil namenjen kuhanju, je zelo hitro minil. Jedi so bile skuhane in ekipe so se pripravile še na zadnjo obveznost. Svojo jed so morale servirati žiriji. Člani žirije so bili Csaba Latorcai, državni

Prvo mesto so zasedli »Najboljši prijatelji«

tekmovanja so morali sami poskrbeti za opremo in sestavine za kuhanje. Slovenska narodnostna samouprava je dala 4000 forintov za vsako skupino. Tekmovanja se je

podsekretar za narodnostne in civilne odnose pri Ministrstvu za človeške vire, Dušan Snoj, generalni konzul Republike Slovenije v Monoštru, Gábor Ropoš, župan Gornjega

Ekipe, ki je končala na drugem mestu, je bila zelo mlada

udeležilo deset ekip. Prireditelj se je odvijala v parku ob cerkvi. Ob 16. uri so ekipe začele z delom. Vsaka skupina je kuhala madžarski golaž. Mize so obložile s potrebnim materialom. Zakurile so ogenj pod bograči. Začele so z lupljenjem, rezanjem, praženjem. Počasi so se sestavine znašle v bograču, kjer je bilo potrebno

Senika in gostilničar Tomaž Laskovits. Ocenjevanju žirij je sledila podelitev nagrad. Žirija je poizkusila vse jedi in so bili enotnega mnenja, da so jedi zelo dobre. Sešteli so vse točke in so se odločili. Vse ekipe so se zelo potrudile in si prislužile priznanja. Prvo mesto je dosegla ekipa Najboljši prijatelji, drugo mesto je dosegla ekipa

Sv. maša zakoncev jubilentov

Sombotelski škof dr. András Veres je konec junija k zahvalni sveti maši vabil jubilate, ki letos obeležujejo okroglo obletnico poroke. Letos se je na srečanje prijavilo 410 zakoncev. Zahvalili so se za skupno prehojeno pot in prosili za božji blagoslov. Po sv. maši so imeli še agape v velikem šotoru pri stolnici. Tudi iz gornjeseniške župnije sta se srečanja jubilentov udeležila dva zakonska para, in sicer oba iz Sakalovcev. Tako so László Vajda in njegova soproga Marija Gašpar ter Gábor Kovács s soprogo Bernadett Kohl v sombotelski stolnici na novo potrdili zakonsko zaobljubo.

Velika skupina. Tretje mesto pa gasilci.

Zvečer pa je nastopila skupina West Alfa. Ansambel je nastal jeseni leta 2012, člani skupine so večinoma mladi

pesmi minulih 30 let. Člani skupine so: Benjamin Sukič, Patrik Bajzek, Patrik Polgár, Jožef Vogrinčič, Árpád Kiss. Na koncertu smo se vsi dobro počutili. Skupina bo nasled-

V ansamblu West Alfa igrajo večinoma fantje z Gornjega Senika

fantje z Gornjega Senika in so se zdaj predstavili prvič na Gornjem Seniku. Lahko smo slišali najbolj znane rock

njič nastopila 26. julija, na Zgodovinskih dnevih v Monoštru.

Beata Bajzek

Zveza Slovencev na Madžarskem | Novice | Programi, prireditve

Zveza Slovencev na Madžarskem
Magyarországi Szlovének Szövetsége

Zveza Slovencev na Madžarskem
Gardonyijeva 1
9970 Monošter/Szentgotthárd
Telefon: 00 36 94 380 208
00 36 94 552 596
E-pošta: info@zveza.hu

zveza.hu

... DO MADŽARSKE

Evropski parlament sprejel Tavaresovo poročilo

Evropski parlament je 3. julija s 370 glasovi za, 249 proti in 82 vzdržanimi potrdil Tavaresovo poročilo o Madžarski, ki je kritično do vlade v Budimpešti zaradi kratenja temeljnih pravic in poziva k vzpostavitvi mehanizma za obravnavanje tovrstnih kršitev. Premier Viktor Orbán meni, da poročilo resno krši madžarsko neodvisnost, da so obtožbe nepravilne in politično motivirane ter da odločitve Evropskega parlamenta omejuje svobodo madžarskega nacionalnega parlamenta. Premier meni še, da je poročilo, ki ga je pripravil Rui Tavares (Zeleni/EFA), poskus državo postaviti pod skrbništvo. To je, kot je poudaril, žaljivo do madžarskega ljudstva in ogroža duh EU. Poročilo poziva k vzpostavitvi tesnejšega nadzora EU nad Madžarsko. V kolikor to ne bi zagotovilo napredka, pa bi lahko Madžarski celo zamrznili glasovalne pravice. Stranka Jobbik meni, da sprejetje poročila ni presenečenje, »kajti EU že dalj časa agresivno podpira določene gospodarske interese, skrite v plašč politike. Po mnenju socialistov poročilo ni uperjeno proti madžarskemu narodu, kot to trdi vlada, temveč proti nedemokratičnim ukrepom Orbánove vlade.

Nove prekomejne ceste ma madžarsko-slovaški meji

V okviru uradnega srečanja slovaškega in madžarskega predsednika vlade, Roberta Fica in Viktorja Orbána, ki je potekalo 2. julija v Budimpešti, sta premiera podpisala izjavo o nameri, da želita državi zgraditi 25 novih povezovalnih cest na madžarsko-slovaški meji. Obenem bi se obnovili obstoječi objekti na bivših mejnih prehodih. Trenutno se da madžarsko-slovaško mejo prestopiti povprečno na vsakih 25 kilometrih, z izgradnjo novih cestnih povezav do leta 2020 bi se ta razdalja zmanjšala na 5 do 7 kilometrov. Memorandum o razvijanju prekomejnih javnih prevozov so podpisali tudi predsedniki obmejnih občin in županij.

Porabski pokal v malom nogometu

Državna slovenska samouprava je 29. junija v Slovenskoj Zvün porabske vasi so še povablene bile samouprave

Skupina učencev s pravljničarko Metko Sraka

vesi organizirala II. porabski Sombotel, Budimpešta pa turnir v malom nogometu. Mosonmagyaróvár. Cilj Dr-

žavne slovenske samouprave je s tejm turnirom biu najprvin tau, ka bi se slovenske samouprave med seuv družile, podrugom tali je pa tau bila dobra rekreacija tō. Zato ka v tašom kraugi samo rejdko mamo priliko se srečati, gda so vsi člani paulak. Dapa tau se je že lani vidlo, ka če se samo člani samouprav leko brsajo, te dosta ekip nede. Dosta je žensk pa taši, šteri spoj ne špilajo nogometa. Zavolo tauga smo se te tak odlaučili, ka sto koli se leko špila, samo aj iz tiste vesi, društva baude, pa aj ne špila v županijskoj ligi.

Kak lani, tak zdaj tō, so naj-

prvin iz Mosonmagyaróvára prišli tisti, šteri so najbola daleč bili. Z Verice pa iz Budimpešte nejsta prišle ekipe, pa ranč tak iz Lendave tō nej. Tak je bilau, ka PMSNS tō vōpostavi edno ekipo, šteri pridejo se špilati na Porabski pokal. Tak je bilau sedem ekip, stere smo z žrebom razdelili v dve skupine. V A-skupini so bili Andovci, Dolenji Senik, Sakalovci pa Števanovci, v B-skupini Slovenska ves, Mosonmagyaróvár pa Gorenji Senik. Letos se je baukše bilau špilati kak lani, zato ka je nej bilau tak vrauč, dapa zavolo tauga smo zatok redno vōzošvicali. Gda smo vse tekme dolazošpilali

lali v A pa v B skupini, potistim so bile tekme za tretjo pa za prvo mesto. Za tretjo mesto so se Števanovci pa Sakalovci špilali, gde so Sakalovčarge zmagali. Za prvo mesto se je pa Slovenska ves z Gorenjim Senikom špilala, gorenjesejniški podje so, leko povejm, tak na raji zmagali. Vejn zato, ka so oni dosta mlajši bili pa so nej tak trūdni gratali kak veterani s Slovenske vesi. S tejm, ka so zdaj pokal Senčarge odnesli, tak vōgleda, ka drūgo leto bau srečanje na Gorejnjom Seniki.

K. Holec

Bilanca in izkaz poslovnega izida Radio Monošter

Občni zbor Državne slovenske samouprave je na svoji redni seji, dne 25.04.2013, razpravljaj o poslovanju neprofitne družbe Radio Monošter, in sprejel finančno poročilo za poslovno leto 2012. Občni zbor je odobril, da se čisti dobiček v višini 2.346 tisoč HUF razporedi v Rezerve iz dobička.

BILANCA (A) letnega poročila

(v 1000 Ft)

zap.št.	Postavke	Predhodno leto	Popravki pehodnega leta	Teškoče leto
a	B	c	d	E
SREDSTVA				
01.	A. Dolgoročna sredstva (02+04+06)	14.719		16.268
02.	I. Neopredmetena sredstva	208		3.001
03.	popravek vrednosti Neopredmetenih sredstev iz 02 vrsti			
04.	II. Opredmetena osnovna sredstva	14.511		13.267
05.	popravek vrednosti Opredmetena sredstva iz 04. vrsti			
06.	III. Dolgoročne finančne naložbe			
07.	popravek vrednosti Dolgoročne finančne naložbe iz 06 vrsti			
08.	B. Kratkoročna sredstva (09+10+11+12)	5.797		5.342
09.	I. Zaloge			
10.	II. Poslovne terjatve			6
11.	III. Vrednostni papirji			
12.	IV. Denarna sredstva	5.797		5.336
13.	C. Aktivne časovne razmejitve	83		77
14.	SKUPAJ SREDSTVA (01+08+13)	20.599		21.687
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTVA				
15.	D. Kapital (16-18+19+20+21+22+23.)	12.619		14.965
16.	I. Vpoklicani kapital	3.000		3.000
17.	Iz tega: odkupljene lastne delnice z nominalno vrednostjo			
18.	II. Nevplačan vpoklicani kapital(-)			
19.	III. Kapitalske rezerve			
20.	IV. Rezerve iz dobička	10.201		9.619
21.	V. Vezane rezerve			
22.	VI. Rezerve iz prevrednotenja			
23.	VII. Čisti dobiček ali čista izguba poslovnega leta	- 582		2.346
24.	E. Ciljna rezerva			
25.	F. Obveznosti (26+27+28)	1.211		1.835
26.	I. Podrejene obveznosti			
27.	II. Dolgoročne poslovne obveznosti	1.211		1.835
28.	III. Kratkoročne poslovne obveznosti	1.211		1.835
29.	G. Pasivne časovne razmejitve	6.769		4.887
30.	SKUPAJ OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTVA(15+24+25+29)	20.599		21.687

Izkaz poslovnega izida

Obdobje: 01. januar 2012 - 31. december 2012

v tisoč Ft

	predh. obdobje	teškoče obd.
A. Skupaj prihodki iz javnega delovanja	34427	50737
1. Podpore za javno delovanje	16900	31900
a) od ustanovitelja		
b) iz državnega proračuna	16900	31900
c) od lokalne samouprave		
d) drugo		
2. Podpora iz razpisov	10825	11168
3. Prihodki od javnega delovanja		
4. Prihodki iz članarine		
5. Drugi prihodki	6645	7661
6. Finančni prihodki	57	8
B. Poslovni prihodki	0	0
C. Skupaj prihodki (A+B)	34427	50737
D. Odhodki za javnega delovanja	35009	48391
Materialni stroški in storitve	10606	13999
Stroški dela	19575	26874
Amortizacija	4776	6180
Drugi odhodki	48	1338
Finančni odhodki	4	0
Izredni odhodki		
E. Poslovni odhodki	0	0
Materialni stroški in storitve		
Stroški dela		
Amortizacija		
Drugi odhodki		
Finančni odhodki		
Izredni odhodki		
F. Skupaj odhodki (D+E)	35009	48391
G. Poslovni dobiček pred obdavčitvijo (B-E)	0	0
H. Davek iz dobička	0	0
I. Čisti poslovni dobiček obračunskega obdobja (G-H)	0	0
J. Dobiček javne dejavnosti obračuns. obdobja (A-D)	-582	2346
REFERENČNI PODATKI		
A. Stroški dela		
1. plače	14680	26874
od tega: - honorarji	3019	4353
2. Drugi stroški dela	841	819
3. Prispevki	3892	5589
B. Sredstva za podpore	0	0

Francek Mukič, glavni urednik - direktor

VIII. MEDNARODNI LONČARSKI TABOR V ŠTEVANOVCIH

Od 26. do 28. junija je potekal VIII. mednarodni lončarski tabor na dvojezični osnovni šoli

Ko sem začela organizirati ta tabor, sem poiskala njegov grob in sem se pogovarjala z njegovo

Delo na vretenu je težko, a zanimivo

v Števanovcih. Tabor je finančno podprl Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu. Tabor je na naši šoli že tradicionalen. Vodja in organizatorica tega tabora sem bila avtorica tega članka.

V programu smo udeležencem želeli ponuditi čim več zanimivega in koristnega.

Sodelujoči so bili predvsem naši učenci, dva otroka iz mačkovske šole, dva fanta iz Grada in dve deklici iz gornjeseniške šole. Vsega skupaj je bilo 37 otrok. Dva lončarja iz Slovenije, Štefan Zelko in Karel Šalomon, sta vodila delo na vretenu. Udeleženci so naredili veliko zelo lepih izdelkov. Moram dodati, da smo imeli lani in predlani tudi

ženo. Gospo Katarino sem povabila na tabor, a se mi je opravičila. Gospod Ferenc Vörös je z

Zaključna prireditev v kulturnem domu v Števanovcih

veseljem delal z našimi malimi lončarji. Prepričana sem, da od

Iluš Dončec delala z otroki lepe cvetlice iz papirja. Učiteljice so v ponedeljek barvale majice z batikom, le-te smo si vsi oblekli v petek.

17 učencev je dobilo prenočišče v hotelu Apát. Potem so se razdelili na dve skupini: eni so šli jahat, drugi pa kolesariti do Verice.

Učenci, ki so se vsak dan zjutraj pripeljali v tabor, so se peljali v Monošter v muzej, kjer so imeli delavnice. Hvala lepa Mariji Kozar in Šandorju Horvathu za sprejem in za izvajanje delavnice.

V torek zjutraj ob osmih smo se napotili na izlet v Lenti. Najprej smo se peljali z vlakcem od Lentija do Csömödéra. Dve uri in pol je trajala vožnja, med potjo

suši sadje. Povedala nam je zanimive informacije in ogledali smo si peč, v kateri lahko suši

Zadnji dan, v petek, so vsi pridno delali in smo se pripravljali na zaključek. Tisti, ki še niso bili

Lončar Štefan Zelko vse leto prihaja v Števanovce

do tristo kilogramov sadja natenkrat. Lahko smo poskušali suha jabolka in sladke češnje. Utrujeni in zadovoljni smo se pripeljali domov.

V četrtek dopoldne se je nadaljevalo praktično delo na vretenu in ročno oblikovanje. V telovadnici so se s pomočjo lončarjev pripravljali različni izdelki. V učilnici so otroci sestavljali metulje iz papirja in iz gline, delali so cvetlice in nakit iz različnih materialov.

Po kosilu smo se peljali v Grad, kje so nam pokazali, kako se žgejo lončarski izdelki. Bilo je zelo zanimivo. Štefan Zelko je pokazal tudi glaziranje. Prej kot smo pekli slanino, so učencem pripravili zabavne spretnostne

v graničarskem muzeju, so si ga ogledali.

V kulturnem domu smo pripravili razstavo iz fotografij in izdelkov, ki so jih cel teden naredili mali lončarji.

Zaključek smo okrasili s kratkim kulturnim programom. V spomin so dobili bilten in lončeno posodico vsi, ki so ves teden preživeli skupaj lepe ure in minute. V biltenu si lahko preberemo vse tiste misli in članke, ki so jih napisali udeleženci tabora.

Tudi v tem prispevku bi se rada zahvalila Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu za finančno pomoč, dvema lončarjema za strokovno vodenje delavnic, vsem sodelavcem in soorgani-

Ob koncu so bili razstavljeni izdelki, ki so jih učenci pripravili na taboru

madžarskega lončarja Ferenca Vöröša. Na žalost je lani umrl, nanj smo se spomnili v petek, ko smo imeli zaključek tabora.

zgoraj vidi, kako pridno smo delali cel teden. Dopoldne je delo potekalo na šoli. Ob lončarstvu je gospa

smo lahko opazovali čudovito pokrajino. Vreme ni bilo najboljšo, na vlakcu nas je zeblo. Ob pol enih nas je čakalo toplo in okusno kosilo. Po kosilu smo si ogledali muzej z gozdarskim orodjem, ki so ga nekoč uporabljali pri delu. Na razstavi je bilo veliko slik in orodij. Otrokom je bilo najbolj všeč kopanje v termalnem kopališču. Do pol šestih so se lahko kopali, igrali v vodi in uživali na toboganu. Vreme nam ni bilo najbolj naklonjeno. Pihal je hladen veter in sonce se je skrivalo za oblake. Le najbolj korajžni so se kopali zunaj, saj je voda v bazenih ogrevana.

Drugi so uživali v notranjem bazenu. Ob šestih smo se napotili proti Becsvölgyu, kjer nam je domačinka pokazala, kako

Tudi na fotografijah so si obiskovalci lahko ogledali, da smo se imeli lepo

igre: žogico so nosili v žlički, jabolka na hrbtu in na čelu. Slanina je bila okusna. Zvečer ob sedmih smo se vrnili nazaj.

zatorjem ter vsem kolegicam za delo in pomoč v taboru. Vsem želim lepe in prijetne počitnice. **Agica Holec, ravnateljica**

